

*Marija Kuodienė
LDM Liaudies meno skyrius
Vilniaus g. 24, Vilnius
Tel. (8 5) 261 7046
El. p. marija.lmenas@muziejus.ldm.lt*

MARIJA KUODIENĖ

Liaudies meistras ir dievdirbys Simonas Saročka

Svarbius duomenis apie talentingą Raseinių krašto liaudies meistrą, dievdirbį Simoną Saročką (1860–1952) Lietuvos dailės muziejaus (LDM) inventorinėje knygoje užrašė muziejininkė Aldona Stravinskienė. Per 1973 m. vykusią liaudies meno ekspediciją buvo įsigyta medinė liaudiškos architektūros koplytėlė su Sopulingąja Dievo Motina viduje. Ją muziejui padovanojo Matas Saročka. Koplytėlė buvo įkelta į medį, augusį prie jo sodybos Plačiuvos kaime (Viduklės apyl., Raseinių r.). M. Saročkos manymu, koplytėlę ir skulptūrėles kūrė jo tėvas – dievdirbys Simonas Saročka. Koplytėlė stačiakampė, suapvalintomis įstiklintomis durelėmis. Viršuje iškyla trikampis frontonas, šonuose – aukšti, smailėjantys bokšteliai su kryželiais. Koplytėlės viduje pritvirtinta skulptūra, vaizduojanti pietą – Sopulingąją Dievo Motiną, ant kelių laikanti mirusį Kristų (inv. Nr. LDM LM 2096, h 31 cm). Skulptūra nedidelė, darnių proporcijų, smulkmeniškai, kruopščiai išdrožta iš vieno medžio gabalo. Figūra pritvirtinta prie profiliuoto ovalo formos pagrindo. Švč. Mergele Marija vaizduojama vilkinti ilgą suknelę su apvalia kaklo iškirpte. Plačios apibendrintos priekyje trikampi sukomponuotos suknelės klostės atidengia basų kojų pirštus. Krūtinės dalis modeliuota smulkiais giliais įdubimais. Švelniai į kairę pusę palenktą, žemyn nuleistą galvą, pečius, šonus gaubia mėlyna skraistė. Ant kaktos krinta trumpos rudų plaukų sruogos. Pailgame Marijos veide perteikti jaunos moters bruožai. Išsiskiria siaura nosis, didelės, nežymiai vokų krašteliais uždengtos akys, mažos lūpos. Veide atsispindi vidinis susikaupimas, liūdesys. Sūnaus kūnas ant Marijos guli įstrižai: dešinė ranka Motina prilaiko jo galvą, kaire laiko ir prie savęs glaudžia ištiestą Jėzaus ranką. Jautriai sukomponuotas rankų sukryžiuojimas skulptūrai teikia emocinio išraiškimumo. Jėzaus klubus dengia siauras kampais sulankstytas žemyn krintantis raištis, ant kurio padėta ištiesta dešinė ranka. Išganytojo kojos sulenktos, nuleistos žemyn, pėdos sukryžiuotos. Iš abiejų kompozicijos pusių

Simono Saročkos
portretas.
Apie 1942–1943 m.
Fot. S. Saročka

šonu pastatyti atskirai išdrožti du klūpantys angelai maldai sudėtomis rankomis. Atrastoji Plačiuvos pieta – vienintelis žinomas dievdirbiui S. Saročkai priskiriamas kūrinys, kurio meninė forma, individualus liaudiškas realistinis stilius vėliau padėjo atrasti daugiau šio liaudies skulptoriaus išdrožtų darbų. Panašios architektūros koplytėlė su dviem iškeltais bokšteliais eksponuojama Uptynos liaudies amatų muziejuje (Šilalės r.). Išorinėje svirno pusėje pakabinta koplytėlė šiuo metu tuščia¹. Tikriausiai joje kadaise buvo įkomponuota pietos skulptūra, kuri dabar eksponuojama muziejaus salėje. Ji atspindi jau aptartos skulptūros meninę raišką.

Atidžiau susipažinus su Plačiuvos pietos skulptūra dėmesį patraukė dar viena LDM fonduose saugoma koplytėlė (inv. Nr. LDM LM 3078/1-4), kuri buvo įsigyta per 1977 m. Bacių kaime (Rutkiškių apyl., Jurbarko r.) vykusią liaudies meno ekspediciją. Pakabinamoje koplytėlėje įtaisyta Sopulingoji Dievo Motina, šalia – du angeliukai ir dvi žvakidės su degančiomis žvakelėmis. Apžiūrėjus nedidelę koplytėlę, kruopščiai išskaptuotas skulptūreles galima teigti, kad šį mažosios liaudies architektūros paminklą išdrožė liaudies meistras S. Saročka. Koplytėlė stačiakampio plano, su dvišlaičiu stogeliu. Virš trikampio frontonėlio, kurio pakraščius puošia dantukai su mažais giluminiais apskritimais, iškyla stačiakampis bokštelis kryžmišku metaliniu stogeliu ir daugiakampiu kupolu su kryželiu. Fasade sukomponuotos stačiakampės įstiklintos durelės, jų rėmą puošia apskritimai. Koplytėlės priekiniai kampai pažymėti trijų linijų krypute ir skersiniais brūkšneliais. Šonuose – langeliai smailiomis arkomis. Koplytėlė tamsiai ruda, fasadas pilkai melsvas. Vidus išdažytas melsvai, ant priekinės sienos nutapytas rudas kryžius. Pietos kompozicija atkartoja Plačiuvos skulptūros atvaizdą. Kūrinio polichromija sunykusi, išlikę tik skraistės, dengiančios Marijos galvą, šonus ir krintančios minkštomis klostėmis, mėlynai žalios spalvos dažai. Šioje skulptūroje išsiskiria apvaliai suraukta, minkštai banguojanti Marijos suknelės apykaklė. Krūtinės dalyje pritvirtinta iš plonos skardos išpjauta širdis, į kurią susmeigti septyni kalavijai. Angeliukai vaizduojami klūpantys, jų ilgi rudi šonuose surantyti plaukai krinta ant pečių. Nugaroje išskylantys nuleisti sparnai išraižyti giliais vertikaliais įdubimais. Profiliuotos pilkai žydros žvakelės dega raudonomis liepsnelėmis. Koplytėlė su skulptūromis – vientisas, subtilaus grožio sakralinio liaudies meno kūrinys – buvo eksponuojama parodoje „Krikščionybė Lietuvos mene“².

1966 m. fotografas Mečislovas Sakalauskas Kliūkių kaime (Upynos apyl., Šilalės r.) nufotografavo ant medžio kabančią stačiakampio tipo koplytėlę su pietos skulptūra. Iš nuotraukos galima spėti, kad tai S. Saročkos kūrinys. Šio dievdirbio išdrožtą pietos skulptūrą (h 27 cm) matome ir ant akmenų pastatytoje koplytėlėje, stovinčioje Šakviečio kaimo kapeliuose (Lomių apyl., Tauragės r.). Ji įtraukta į saugomų Lietuvos kultūros paminklų sąrašą (DV 4358).

Per jau minėtą 1977 m. etnografinę ekspediciją Balandžių kaime (Eržvilko apyl., Jurbarko r.) buvo gauta pietos skulptūra, kurią taip pat turėtume priskirti S. Saročkos sukurtiems darbams. Ši pieta (inv. Nr. LDM LM 3120, h 28 cm) primena jau aptartų Dievo Motinos statulėlių plastinę raišką. Per 1978 m. etnografinę ekspediciją Lauksminiškių kaime (Viduklės apyl., Raseinių r.) muziejininkė Akvilė Mikėnaitė surado jau apnykusią pietos statulėlę, kurios kompozicija ir forma perteikia S. Saročkos kūrinių plastinį vaizdą (inv. Nr. LDM LM 2576). Panaši

Bacių kaime (Rutkiškių apyl., Jurbarko r.) stovėjusi koplytėlė su pietos ir angelų skulptūrine kompozicija. XX a. pr.

LDM LM 3078/1-4a,b.
Fot. T. Kapočius

—
Plačiuvo kaime (Viduklės apyl., Raseinių r.) stovėjusi koplytėlė su pietos skulptūra. XX a. II ketv.

LDM LM 2096.
Fot. T. Kapočius

Balandžių kaime
(Eržvilko apyl., Jurbarko r.)
rasta pietą vaizduojanti
skulptūrėlė. XX a. pr.

LDM LM 3120.
Fot. T. Kapočius

drožybos maniera būdinga ir 1994 m. Tauragės apylinkėse įsigytai pietą vaizduojančiai skulptūrai (inv. Nr. LDM Lv 778). Visos išvardintosios LDM saugomos liaudies menininkui, dievdirbiui S. Saročkai priskiriamos skulptūros yra darnių proporcijų, vientisos skulptūrinės išraiškos, dvelkia harmonija ir klasikiniu grožiu. Darbuose atsispindi XX a. I ketvirčio liaudies architektūros, realistinės raiškos liaudies skulptūros plastiniai ypatumai, to meto bažnytinio meno įtaka.

S. Saročkos meninės kalbos ypatumus perteikia dar kelios skulptūrėlės, pastebėtos kituose muziejuose, leidiniuose, pavyzdžiui, Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus rinkiniuose saugoma statulėlė³. Šioje skulptūroje, įsigytoje Bartninkų apylinkėse (Vilkavikškio r.), išvėlgiami S. Saročkos kūrinių plastiniai ypatumai. Kitas pavyzdys – Šiaulių „Aušros“ muziejuje saugoma pieta iš Dumšiškių kaimo (Paliepių apyl., Raseinių r.)⁴. Jos forma monumentali ir apibendrinta. Šiame darbe dievdirbys pakartoja pamėgtos kompozicijos struktūrinį vaizdą, tačiau kitaip traktuoja drabužių klosčių kritimą. Priekyje, kojų dalyje, išsiskiria

įstrižai sukomponuotas, smulkiais ruoželiais papuoštas apsiaustas, įgilintų ruoželių raštai pabrėžia žemyn nukarusio perizonijaus kampus. Ypač ryškiai S. Saročkos stilių perteikia Marijos galvos palinkimas, jos nuleistų akių su dideliais vyzdžiais žvilgsnis. Šiek tiek kitokį drabužių klosčių traktavimą matome greičiausiai S. Saročkos išdrožtoje daugiafigūrinėje kompozicijoje „Pieta su keturiais angeliukais“, stovėjusioje Kalniškių kaimo (Šiluvos apyl., Raseinių r.) koplytstulpyje. 1973 m. ji kaip nežinomo XIX a. pabaigos liaudies menininko darbas įtraukta į saugomų Lietuvos kultūros paminklų sąrašą (DV 2328)⁵.

Kultūros paveldo centro archyve teko matyti nuotrauką, kurioje užfiksuota figūrinė pietos ir šonuose stovinčių dviejų angelų kompozicija, turinti S. Saročkos kūrybai būdingų bruožų. 1973 m. šias skulptūras Anžilių kaime (Paliepių apyl., Raseinių r.) nufotografavo Sigitas Platūkis. Minėtame archyve saugoma dar viena nuotrauka, kurioje užfiksuota Sopulingosios Dievo Motinos su mirusiu Kristumi ant kelių skulptūra – neabejotinai S. Saročkos darbas. Tai Alėjų bažnyčios (Alėjų apyl., Raseinių r.) pieta.

S. Saročkos stiliaus plastinis individualumas atsispindi net penkiose pietos skulptūrose, saugomose įspūdingoje privačioje Rolando Valiūno kolekcijoje. Visos jos publikuotos albume „Ne vien Dangu“⁶. Dailės tyrinėtojai tikriausiai klaidingai šias skulptūreles priskiria dievdirbiui Jurgiui Balsevičiui, gyvenusiam Vainute ir dirbusiam XIX a. II p. XX a. pradžioje. Kolekcijoje sukauptos skulptūros ypač ryškiai pabrėžia savitą vienos mariologinės temos – pietos – plėtotę, atspindi liaudies menininko ištikimybę pamėgtam siužetui. S. Saročkos stiliaus bruožus išryškina kompozicijos pakartojimas, figūrų judesio traktavimas, sukryžiuotų rankų padėtis, drabužių klosčių kritimas, sukurtas charakteringas visumos vaizdas. Tikroviška forma, pasikartojančios detalės – liaudies skulptoriaus ištobulinta meninė kalba, išreiškianti švč. Mergelės Marijos gilų susimąstymą ir vidinę pusiausvyrą. Iš minėtos R. Valiūno kolekcijos prie vėlyvojo S. Saročkos kūrybos laikotarpio darbų reikėtų priskirti ir koplytėlę su pietos skulptūra. Koplytėlės architektūroje matome charakteringus S. Saročkos kūrybos bruožus: pusapvalės arkos formos dureles, įstrižiniais brūkšneliais papuoštus dvišlaičio stogelio kraštelius, šonuose pritvirtintas banguotas, dantukų raštais paryškintas dekoratyvines sieneles. Pietos skulptūra greičiausiai atspindi S. Saročkos vėlyvojo kūrybos laikotarpio bruožus. Autoriaus pamėgta kompozicija supaprastinta, detalės grubios, sukurta apibendrinto vaizdo visuma. Ši S. Saročkos skulptūra kaip nežinomo autoriaus darbas, stovintis

Pieta su angelais iš
Anžilių kaimo (Paliepių
apyl., Raseinių r.),
nufotografuota 1973 m.

*Fotografija iš Kultūros
paveldo centro archyvo.
Fot. S. Platūkis*

Alėjų bažnyčios (Alėjų
apyl., Raseinių r.) pieta,
nufotografuota 1965 m.

*Fotografija iš Kultūros
paveldo centro archyvo.
Fot. M. Sakalauskas*

Aukštupių kaimo (Girininkų apyl., Tauragės r.) koplytstulpyje, minima Skaistės Urbonienės studijoje apie religinę liaudies skulptūrą⁷. Panašią pietos skulptūrėlę matome 1930 m. Mažonų kaime (Sungailiškių apyl., Tauragės r.) pastatytame koplytstulpyje, kuris yra įtrauktas į saugomų Lietuvos kultūros paminklų sąrašą (DV 4040).

Pažymėtina, kad Viktoras Vitkus yra surinkęs ir publikavęs medžiagą apie Raseinių krašto dievdirbius⁸. Menininkų sąrašė liaudies meistro ir dievdirbio S. Saročkos nėra. Iki šiol nežinoto liaudies skulptoriaus suradimas papildo jau žinomų sąrašą. Liaudies menininko S. Saročkos darytos koplytėlės, išdrožtos skulptūros – vertingas XX a. I pusės Raseinių krašto liaudies meno palikimas. Siekdami geriau pažinti šio įdomaus dievdirbio meninę kūrybą, turėtume peržiūrėti respublikinių muziejų senosios skulptūros rinkinius. Atrasti kūriniai padėtų reikšmingai papildyti liaudies meistro ir dievdirbio S. Saročkos meninės kūrybos bendrą vaizdą, aiškiai parodytų nuoseklų autoriaus dėmesį pietos atvaizdai, savitą ir jautrų šio siužeto pajautimą.

Informacijos apie liaudies meistrą ir dievdirbį S. Saročką rašytiniuose šaltiniuose iki šiol beveik nėra. Tačiau darbas, bandant visuomenę supažindinti su šiuo nepelnytai pamirštu liaudies menininku, jau vyksta. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Retų spaudinių skyriaus darbuotoja Aida Grybienė surinko ir spaudai parengė S. Saročkos vaikaitės Stanislavos Saročkaitės-Pranckienės (g. 1933 m.) atsiminimus. Štai ką anūkė pasakoja apie savo senelį:

Mano senelis Simonas Saročka gimė 1862 m. lapkričio 4 d. Nemaškčių parapijos Trakų kaime ūkininkų Antano Saročkos ir Onos Bertašiūtės šeimoje. Pakrikštytas Nemaškčių bažnyčioje 1862 m. lapkričio 5 dieną. Po baudžios panaikinimo dvarininkas Simono Saročkos tėvų ūkį su visais trobesiais perkėlė į Plačiuvos kaimą Viduklės parapijoje, esantį maždaug už 10 km nuo Trakų. Perkėlimo priežasties tiksliai nežinau, buvo sakoma, kad Saročkos ūkis trukdė dvarininkui sujungti savo žemes. Šeimoje užaugo keturi vaikai – du sūnūs ir dvi dukros. Senelis buvo baigęs pradinę mokyklą, tad mokėjo skaityti, rašyti, skaičiuoti. Buvo smulkus ūkininkas, žemės turėjo nedaug, gal 10–15 hektarų, kadangi ūkis buvo padalintas dviem sūnums. Apie 1890 m. vedė Oną Globytę iš Paalsio kaimo. Su ja susilaukė keturių sūnų: Juozapo (1891), Antano (1893), Mato (1896) ir Simono (1901). Pirmoji žmona Ona mirė 1920 metais. Neužilgo Simonas Saročka vedė antrą kartą – susituokė

su Marijona Bitvinskiene, gyvenusia Slabados kaime netoli Raseinių, ir išsikraustė gyventi pas žmoną. Savo ūkį paliko tvarkyti sūnums Matui ir Antanui. Vyriausiasis sūnus Juozapas su žmona Veronika Grakulskyte 1912 m. emigravo į JAV. Su antrąja žmona senelis susilaukė dar trijų vaikų – dukterų Stanislavos, Marijonos ir sūnaus Petro. Sūnus Simonas vedė pamotės Marijonos Bitvinskienės-Saročkienės dukrą, tad gyveno kartu su tėvu Slabadoje. Mirė Simonas Saročka 1952 m. rugsėjo mėnesį, eidamas 90-uosius metus. Palaidotas Raseinių kapinėse.

Puikiai atsimenu savo senelį Simoną Saročką, kuris dažnai lankydavosi mūsų namuose. Jis buvo aukšto ūgio, stotingas. Kiekvienais metais rudenio p jis ateidavo iš Slabados į Plačiuvą prisirinkti grybų. Labai mėgo grybauti, visada galėjosi, kad Slabadoje jie neauga – ten nebuvo tokios puikios trakos, kaip mūsų Beržinskienė. Prisigrybaudavo be galo daug. Prisisūdydavo statinaitę, ją veždavosi namo. Grybus taip pat ir džiovindavo. Tuo metu apsigyvendavo mūsų namuose, pas sūnų Matą Saročką. Mane nuolatos erzindavo dėl tų grybų. Buvau dar visai nedidelė, gal kokių dešimties metų. Labai pykdavau, kad į mūsų traką ateidavo ir svetimi žmonės grybauti. Senelis juokdavosi ir liepdavo prisigretinus pavogti kokio nors gražaus vaikinio krepšį su grybais ir atiduoti tik tada, kai pažadės „ženyti“. Turėjo puikų humoro jausmą, mėgo pasikalbėti su anūkais, pajuokauti. 1944 m. rudenį prie Raseinių artėjant frontui senelis ilgokai gyveno pas mus, nes Slabadoje, kuri buvo arti Raseinių, buvo pavojinga, ten stovėjo frontas. Atsimenu, kad jis net nesislėpdavo apkasuose. Sakydavo, kad jau yra senas (buvo virš 80 metų amžiaus), o jeigu mirti, tai geriau gulint lovoje.

Drožinėjančio senelio nepamenu, nes buvau per maža. Atrodo, kad antrą kartą vedęs ir išsikraustęs į Slabadą, jis tuo jau nebeužiimdavo. Tėvelis yra pasakojęs, kad senelis drožinėdavo laisvu nuo ūkio darbų metu, dažniausiai žiemą. Mokėjo ir mėgo dirbti įvairius medžio darbus, jų išmokė ir savo sūnus. Gamino baldus, darė langus, vežimus. Buvo geras muzikantas, mokėjo groti įvairiais muzikos instrumentais. Mokėjo juos ir pasidaryti – buvo pagaminęs kontrabosą. Mūsų namuose buvo ir smuikų. Tikrai nežinau, bet jie irgi galėjo būti senelio darbo.

Savo drožinėtas skulptūrėles senelis pardavinėdavo atlai-duose. Prekiaudavo ir įvairiomis smulkmenomis – rožančiais, arbata, riestainiais, buvo „pauparas“ – smulkusa prekybinin-kas. Mano tėvelis Matas yra pasakojęs, kad svarbiausias sūnų darbas žiemomis būdavo padėti tėvui ruošti prekybai – verti rožančius, kuriuos kabindavo ant grėblio koto. Kiekvienas sūnus turėdavo suverti po vieną tokį grėblį.

Koplytėles senelis gamindavo ir kaimynų paprašytas. Lietuvos dailės muziejuje saugoma koplytėlė su Sopulingąja Dievo Motina buvo padaryta kaimynui Blažiui. Mano tėvelis Matas parsinešė ją iš Blažių sodybos jau po karo. Gal kokiais 1956 metais. Blažio sodyba buvo ištuštėjusi – šeiminkai buvo jau seniai mirę, o tėvelis susapnavo sapną, kuriame Sopulingoji prašiusi ją išgelbėti, nes jai esą labai blogai. Parsinešęs koplytėlę tėvelis ją laikė daržinėje. Namuose buvo ir daugiau senelio dro-žinių. Pokario metais ant aukšto taip pat buvo Sopulingosios Dievo Motino koplytėlė, prie kurios merkdavome gėles.

Išnašos

1. Mukienė D., „Upynos liaudies amatų muziejus“, *Žemaičių žemė*, Nr. 3, 2010, p. 22–23.
2. *Krikščionybė Lietuvos mene. II tomas. Lietuvių liaudies menas*, sud. D. Bernotaitė-Beliauskienė, Vilnius, 2003.
3. *Lietuvių liaudies menas. Skulptūra. I knyga*, sud. P. Galaunė, Vilnius, 1963, il. 92.
4. *Lietuvių liaudies menas. Skulptūra. II knyga*, sud. P. Galaunė, Vilnius, 1965, il. 85.
5. *Lietuvos kultūros paminklų sąrašas*, Vilnius, 1973.
6. *Ne vien Dangus*, sud. D. Vasiliūnienė, S. Urbonienė, Vilnius, 2016, p. 238, 356.
7. Urbonienė S., *Religinė liaudies skulptūra*, Vilnius, 2016, p. 230.
8. *Raseinių krašto dievdirbiai. V. Vitkus*, prieiga internete [http://www.tradicija.lt/Menininkai/Raseiniu meistrai.htm](http://www.tradicija.lt/Menininkai/Raseiniu%20meistrai.htm) (žiūrėta 2018-02-12).

Literatūra ir šaltiniai

1. Mukienė D., „Upynos liaudies amatų muziejus“, *Žemaičių žemė*, Nr. 3, 2010.
2. *Krikščionybė Lietuvos mene. II tomas. Lietuvių liaudies menas*, sud. D. Bernotaitė-Beliauskienė, Vilnius, 2003.
3. *Lietuvių liaudies menas. Skulptūra. I knyga*, sud. P. Galaunė, Vilnius, 1963.
4. *Lietuvių liaudies menas. Skulptūra. II knyga*, sud. P. Galaunė, Vilnius, 1965.
5. *Lietuvos kultūros paminklų sąrašas*, Vilnius, 1973.
6. *Ne vien Dangus*, sud. D. Vasiliūnienė, S. Urbonienė, Vilnius, 2016.
7. Urbonienė S., *Religinė liaudies skulptūra*, Vilnius, 2016.
8. *Raseinių krašto dievdirbiai. V. Vitkus*, prieiga internete [http://www.tradicija.lt/Menininkai/Raseiniu meistrai.htm](http://www.tradicija.lt/Menininkai/Raseiniu%20meistrai.htm) (žiūrėta 2018-02-12).

Folk art master and god carver Simonas Saročka

MARIJA KUODIENĖ

During a folk art expedition that took place in 1973, the Lithuanian Art Museum acquired a wooden folk architecture chapel post from Matas Saročka, a resident of the Plačiuva village (Viduklės area, Raseiniai district) with the Sorrowful Mother of God inside, holding the body of Jesus on her knees. Kneeling angel figurines are positioned either side of her. This chapel post with the sculptural composition was carved by the father of Matas Saročka, Simonas Saročka (1860–1952). The discovery of the Plačiuva pieta is the only known work that can be attributed to god carver S. Saročka. Its artistic form and individual folk realist style helped researchers to find more pieces carved by this folk sculptor whose creators had hitherto been unknown or had been incorrectly attributed to other authors. Based on the characteristic style of the folk artist and god carver S. Saročka, and his particular attention to the pieta composition, the author of this publication presents other items of his workmanship that have been discovered in other Lithuanian museums, churches and private collections.

The chapel posts and carved sculptures of folk artist S. Saročka are a valuable part of folk art heritage from the Raseiniai district from the first half of the 20th century. In order to become better acquainted with the artistic creations of this interesting god carver and find more of his works, the old sculpture collections of our national museums should be reviewed. The potential discovery of more of his works would contribute significantly to enriching our general understanding of folk master and god carver S. Saročka's artistic creations, clearly showing the author's consistent attention to the pieta image, and his uniquely sensitive approach to this narrative.

Up until now, there is basically no information about the folk art master and god carver S. Saročka in written sources. However, work is already underway to bring this undeservedly overlooked folk artist to the public's attention. A staff member from the Rare Manuscripts Department in the Lithuanian Academy of Sciences Wroblewski Library, Aida Grybienė, has compiled and prepared for publishing the memoirs of S. Saročka's grand-daughter, Stanislava Saročkaitė-Pranckienė (b. 1933). They are published in this article.